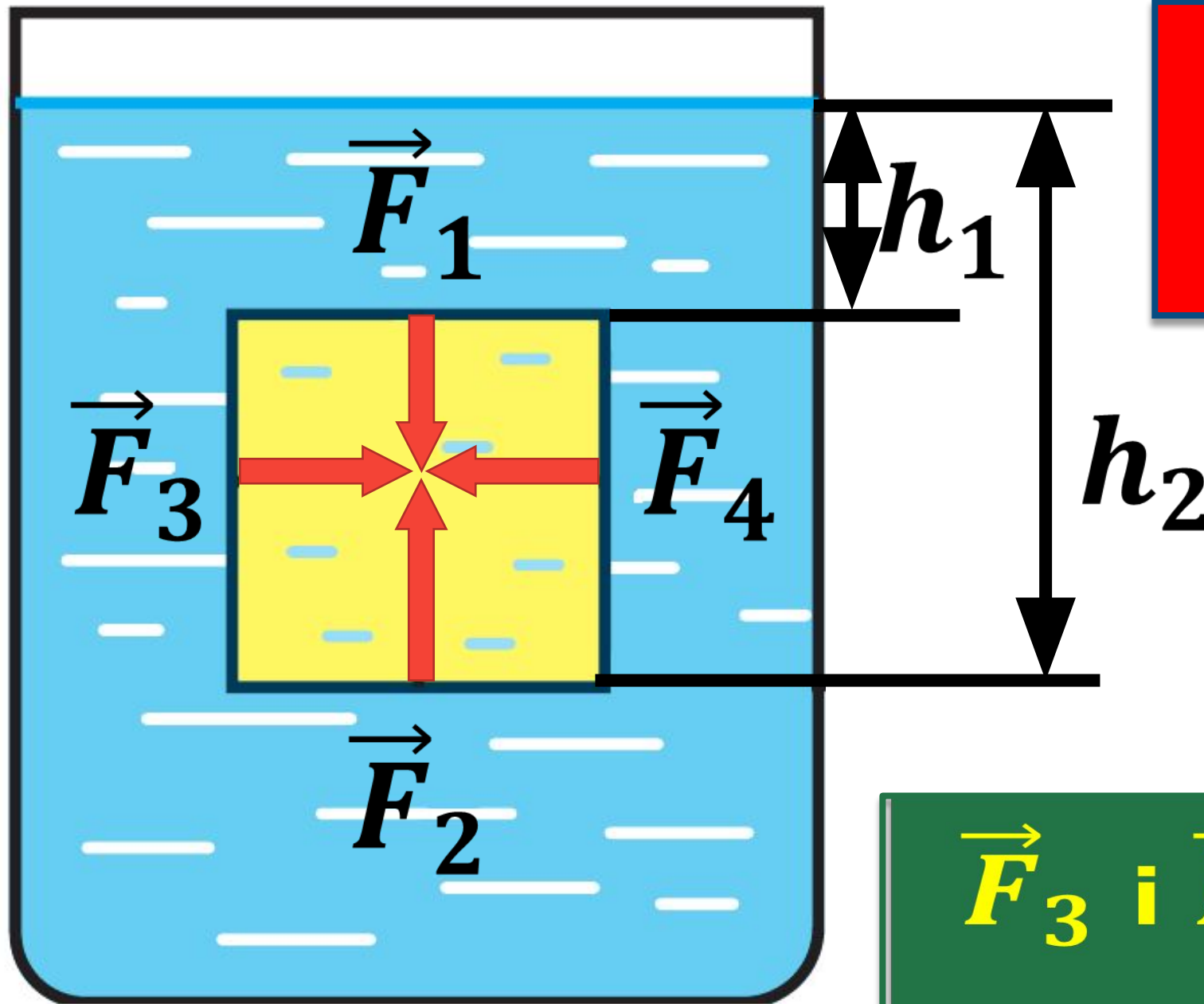

Закон Архімеда. Умови плавання тіл.

≡ Виштовхувальна сила

Розглянемо
занурений у рідину
кубик

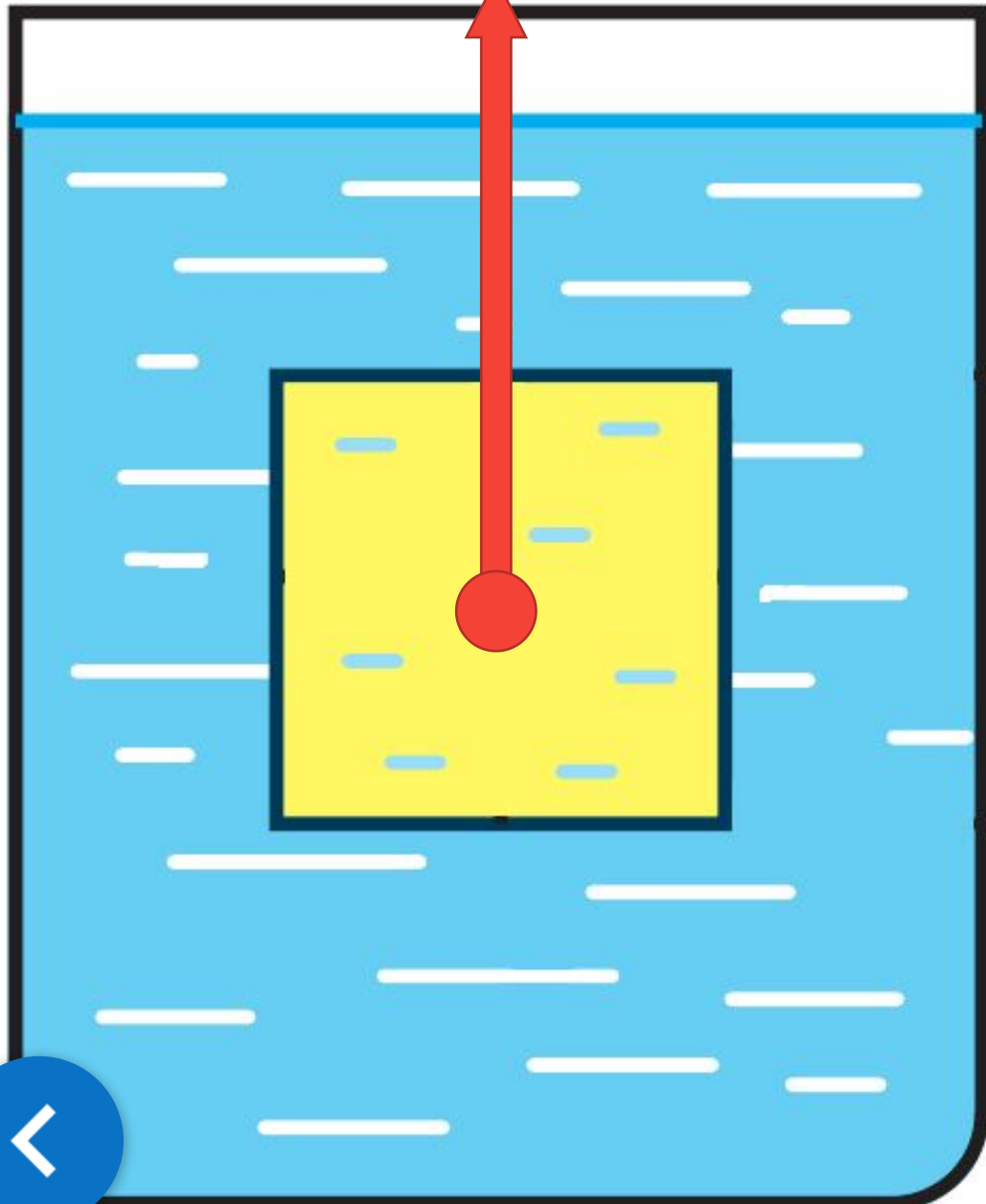
$\vec{F}_1$ і $\vec{F}_2$ не
зрівноважують
одна одну

$\vec{F}_3$ і $\vec{F}_4$ зрівноважують
одна одну

≡ Архімедова сила

$\vec{F}_{\text{арх}}$ ($\vec{F}_{\text{вишт}}$)

Виштовхувальну силу,
яка діє на тіло в рідині
або в газі,
називають також
архімедовою силою

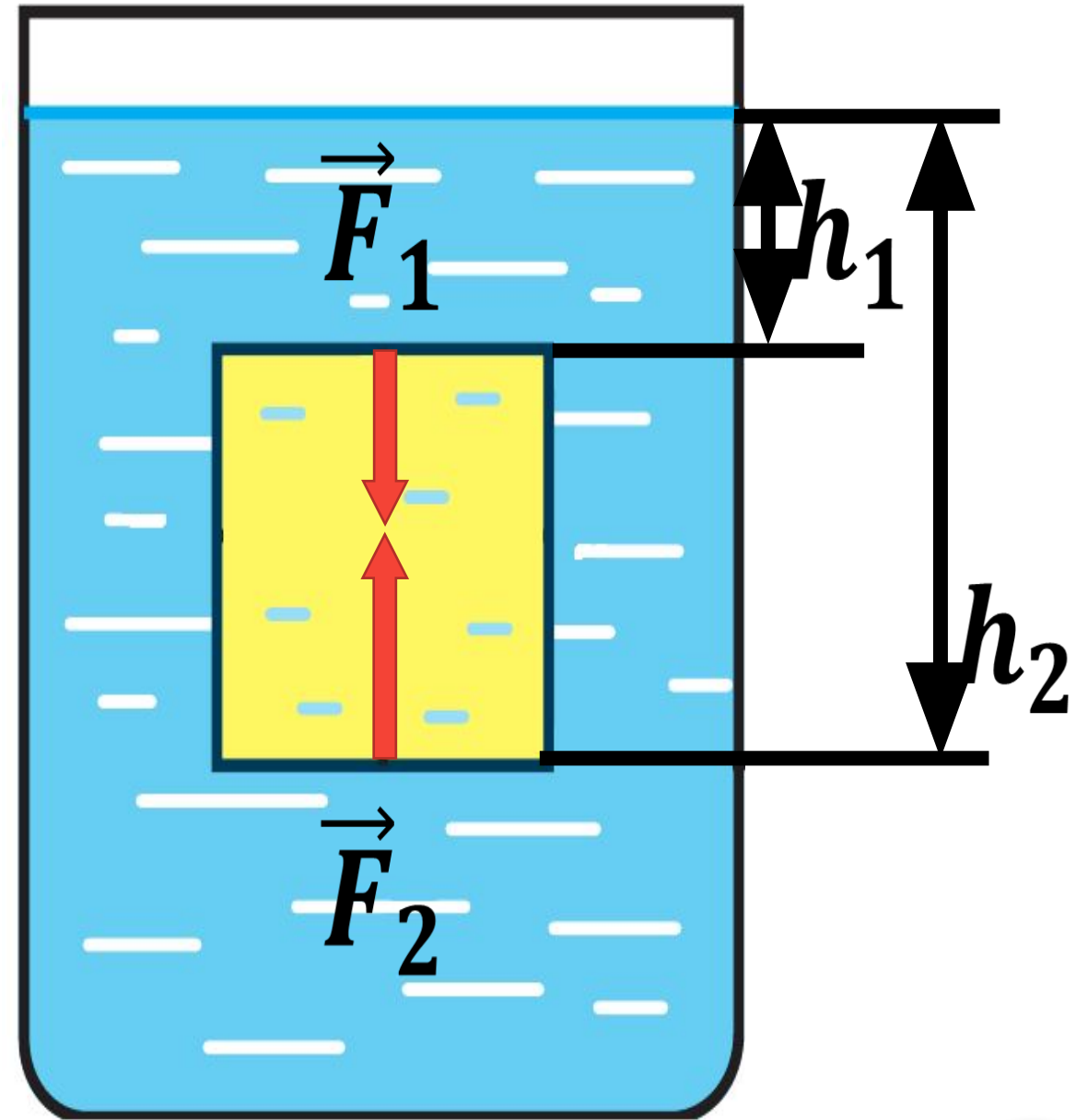
≡ Архімедова сила

$$F_{\text{арх}} = F_2 - F_1$$

$$F_{\text{арх}} = \rho_{\text{рід}} g V$$

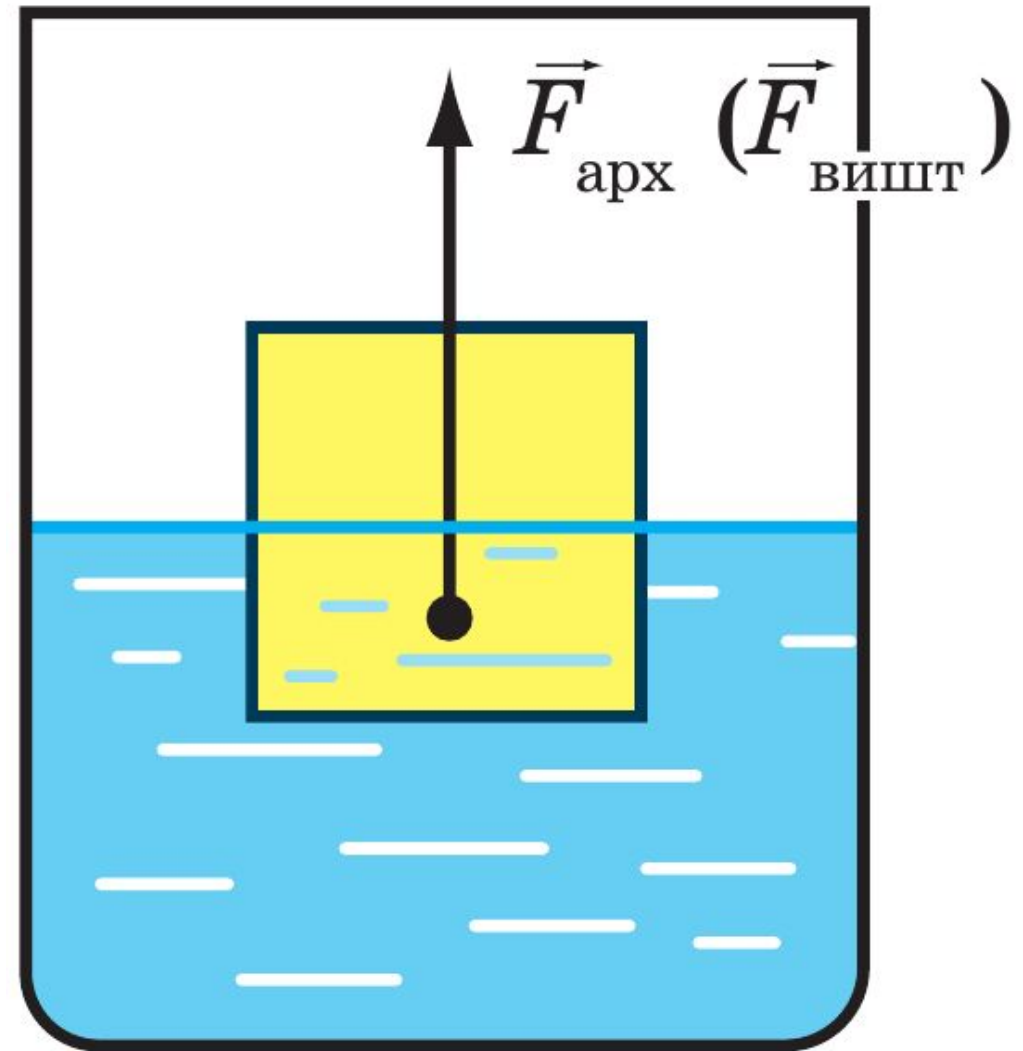
Архімедова сила дорівнює вазі рідини в об'ємі кубика:

$$F_{\text{арх}} = P_{\text{рід}}$$

≡ Закон Архімеда

Закон Архімеда:
На тіло, занурене
в рідину або газ,
діє
виштовхувальна
сила, яка
дорівнює вазі
рідини або газу в
об'ємі зануреної
частини тіла

$$F_{\text{арх}} = \rho_{\text{рід(газу)}} g V_{\text{зан}}$$

Чому важкий
камінь, який
на суходолі
не можна
зрушити з
місця, **легко**
підняти під
водою?

**Чому сталевий
цвях тоне у воді,
а корабель,
корпус якого
виготовлений зі
сталі, плаває?**

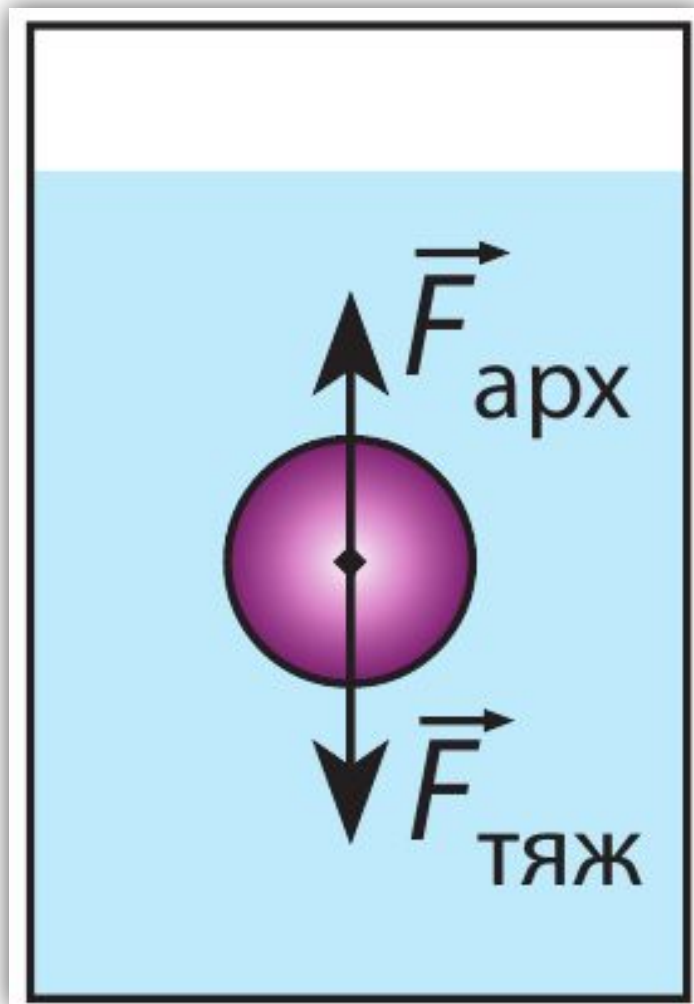

Чому
повітряні кулі
називають
апаратами,
що легші за
повітря?

Плавання всередині рідини

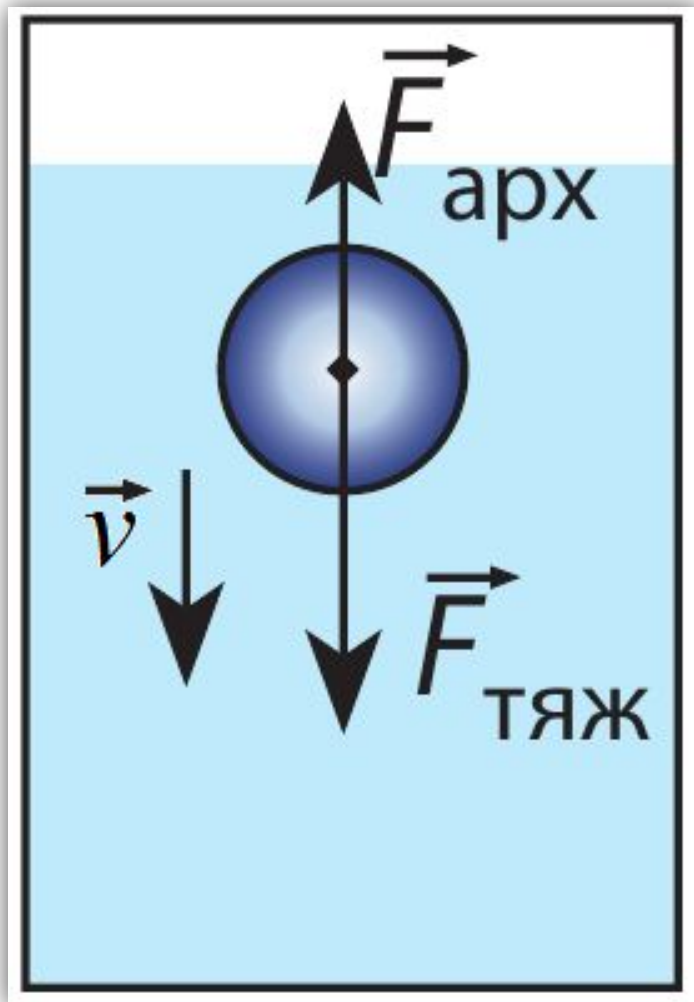
Тіло плаває в товщі рідини або газу, якщо густина тіла дорівнює густині рідини або газу.

$$F_{тяж} = F_{арх}$$

$$\rho_T = \rho_{рід}$$

≡ Умови плавання тіл

Занурення

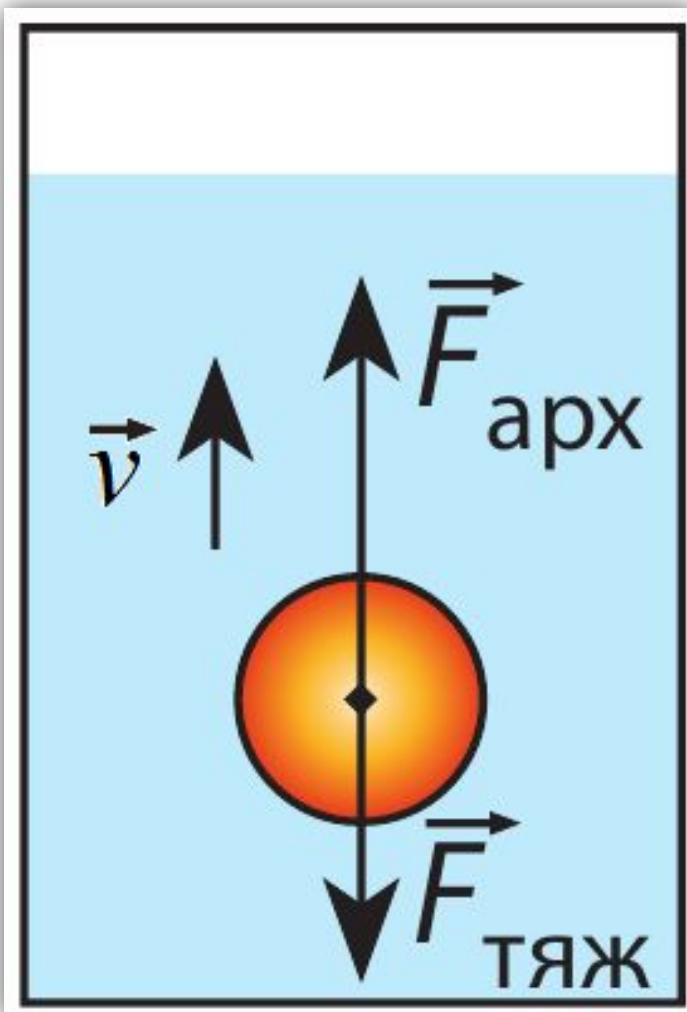
$$F_{\text{тяж}} > F_{\text{арх}}$$

$$\rho_{\text{т}} > \rho_{\text{рід}}$$

Тіло тоне в рідині або газі,
якщо **густина тіла** є більшою
за **густину рідини або газу.**

Спливання

Тіло спливає в рідині чи газі або плаває на поверхні рідини, якщо **густина тіла є меншою, ніж густина рідини або газу.**

$$F_{\text{тяж}} < F_{\text{арх}}$$

$$\rho_{\text{т}} < \rho_{\text{рід}}$$

1. Об'єм шматка заліза дорівнює $0,2 \text{ дм}^3$. Визначте виштовхувальну силу, що діє на нього при повному зануренні у воду; у гас.

Дано:

$$V_{\text{зал}} = 0,2 \text{ дм}^3$$

$$\rho_{\text{води}} = 1000 \frac{\text{кг}}{\text{м}^3}$$

$$\rho_{\text{гасу}} = 800 \frac{\text{кг}}{\text{м}^3}$$

$$g = 10 \frac{\text{Н}}{\text{кг}}$$

$$F_{\text{арх}} = ?$$

Розв'язання

$$0,2 \text{ дм}^3 = 0,0002 \text{ м}^3$$

1) Тіло занурене у воду

$$F_{\text{арх}} = \rho_{\text{води}} g V_{\text{заліза}}$$

$$F_{\text{арх}} = 1000 \frac{\text{кг}}{\text{м}^3} \cdot 10 \frac{\text{Н}}{\text{кг}} \cdot 0,0002 \text{ м}^3 = 2 \text{ Н}$$

2) Тіло занурене у гас. Учням пропонується самостійно виконати обчислення, а потім перевіряється відповідь:

$$F_{\text{арх}} = 1,6 \text{ Н.}$$

Відповідь: для води $F_{\text{арх}} = 2 \text{ Н}$; для гасу $F_{\text{арх}} = 1,6 \text{ Н}$.